

Εφαρμογή νέων καλλιεργητικών πρακτικών στην Ελαιοκομία
με στόχο τον περιορισμό της Κλιματικής Αλλαγής
και την προσαρμογή στις νέες κλιματικές συνθήκες

OLIVE CLIMA - LIFE11 ENV/GR/000942

www.oliveclima.eu

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ Ο.Π. ΝΗΛΕΑΣ

Δράση	A3
Έκδοση	Τελικό
Συγγραφείς	Γ. Κουμπούρης Ν. Κουργιαλάς
Εταίροι	ΙΕΥΦ
Επικοινωνία	koubouris@nagref-cha.gr

Το oLIVE CLIMA χρηματοδοτείται σε ποσοστό 50 % από το πρόγραμμα LIFE+ της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Έκδοση

Έκδοση	Ημερομηνία	Συγγραφέας	Περιγραφή παρέμβασης
1	15/3/2013	N. Κουργιαλάς	Περιγραφή δράσης
2	16/3/2013	Γ. Κουμπούρης Μ. Μαρκάκης N. Κουργιαλάς Χ. Σεργεντάνη	Επιμέλεια κειμένου
3	8/5/2013	Μ. Μαρκάκης Λ. Μικάλεφ	Αγγλική περίληψη

Ορισμοί, ακρωνύμια και συντομεύσεις

Όρος/ακρωνύμιο/συντόμευση	Περιγραφή
Ο.Π.	Ομάδα Παραγωγών
Ε.Α.Σ.	Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών
ΙΕΒ	Ινστιτούτο Εγγείων Βελτιώσεων
ΙΕΥΦ	Ινστιτούτο Υποτροπικών Φυτών και Ελιάς
DICEM	University of Basilicata, Italy - Department of European and Mediterranean Culture

Περιεχόμενα

1. Περίληψη	4
2. Summary	4
3. ΠΙΛΟΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ Ο.Π. ΝΗΛΕΑΣ	5
4. Συμπεράσματα	12
5. Σύνοψη Έργου.....	13

1. Περίληψη

Η παρούσα έκθεση επισκόπησης περιοχής Ο.Π. Νηλέα είναι ένα τμήμα του έργου LIFE11 ENV/GR/942 με τίτλο “Introduction of new olive crop management practices focused on climate change mitigation and adaptation” και ακρωνύμιο oLIVE CLIMA.

Η διάρκεια του παραπάνω έργου ορίστηκε από την 1η Οκτωβρίου 2012 έως και την 30η Σεπτεμβρίου 2017.

Ο κύριος στόχος του συγκεκριμένου έργου είναι η μελέτη και η εισαγωγή νέων καλλιεργητικών πρακτικών για τη μετατροπή της ελαιοκομίας σε εργαλείο διαχείρισης της κλιματικής αλλαγής. Στα πλαίσια του παρόντος έργου, για την εφαρμογή των διαφόρων καλλιεργητικών πρακτικών, επιλέχθηκαν τρεις ελαιοκομικές περιοχές. Σκοπός είναι να μελετηθεί το δυναμικό των περιοχών αυτών ως προς τη δυνατότητα αύξησης της δέσμευσης του διοξειδίου του άνθρακα από τα εδάφη, καθώς και για της μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Οι πιλοτικές περιοχές μελέτης αφορούν ελαιώνες παραγωγών στο Ν. Μεσσηνίας (Ο.Π. Νηλέας), στο Ν. Λασιθίου (Ε.Α.Σ. Μεραμβέλλου), και στο Ν. Ηρακλείου (Ε.Α.Σ. Πεζών). Στις περιοχές αυτές οι εφαρμοζόμενες καλλιεργητικές πρακτικές αποσκοπούν:

α) Στον περιορισμό της κλιματικής αλλαγής μέσω της μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και της αύξησης της δέσμευσης διοξειδίου του άνθρακα, και

β) Στην προσαρμογή στις νέες κλιματικές συνθήκες μέσω της αύξησης της γονιμότητας και της συγκράτησης νερού στο έδαφος των ελαιώνων, καθώς επίσης και μέσω της ενίσχυσης της οικονομικής και περιβαλλοντικής βιωσιμότητας της παραγωγής.

Η παρούσα έκθεση αποσκοπεί στην αναλυτική παρουσίαση των επισκοπήσεων ανά πιλοτική περιοχή, από την έναρξη του έργου έως την 31/3/2013. Αναλυτικότερα οι διάφορες επισκοπήσεις και το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης αυτών περιγράφονται παρακάτω, ανά πιλοτική περιοχή μελέτης.

2. Summary

The present report of field survey in the study area of Nileas is a part of the project LIFE11 ENV/GR/942 entitled “Introduction of new olive crop management practices focused on climate change mitigation and adaptation” (oLIVE CLIMA).

The main purpose of the aforementioned project is the introduction and study of novel cultural practises to converse olive culture in a tool to manage the climate change. In this way, three olive cultivation areas were selected in order to apply different cultivation practises, with the purpose of studying the potentiality of these areas to increase the absorbance of carbon dioxide into the soil as well as to reduce greenhouse gas emission. The pilot areas of the study are consisted of olive orchards in Prefectures of Messinia (Nileas Union), Lasithi (Meramvellos Union) and Heraklion (Peza Union). The purposes of cultural practises are:

a) Climate change mitigation with reduction of greenhouse gas emission and the increase of carbon dioxide absorbance, and

b) Adaptation to the new climate conditions through the increase of fertility and water retention of olive orchards’ soil, as well as through the strengthening of economic and environmental viability of olive production.

The present report presents the survey from the beginning of the project to 31/3/2013.

3. ΠΙΛΟΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ Ο.Π. ΝΗΛΕΑΣ

1. Επισκόπηση αγροτεμαχίων

Στις 8-10/10/2012 επιστημονική ομάδα από τους εμπλεκόμενους στο έργο εταίρους αποτελούμενη από τους Δρ. Γ. Κουμπούρης (ΙΕΥΦ), Δρ. Γ. Μιχαλόπουλος (Ροδαξάγρο), Δρ. Χ. Ξυλογιάννης (DICEM) και Δρ. Κ. Γιαννοπολίτης (Αγρότυπος) πραγματοποίησε επισκόπηση διαφόρων αγροτεμαχίων στην περιοχή της Νηλέας. Αναλυτικότερα στην συγκεκριμένη επισκόπηση αγροτεμαχίων επισημάνθηκαν:

α) η φυσική βλάστηση και το επί της εκατό ποσοστό κάλυψης της στην έκταση του ελαιώνα, β) το μέγεθος των δέντρων καθώς και το είδος κλαδέματος, γ) οι αποστάσεις μεταξύ των δέντρων, και δ) καταγράφηκαν γενικές παρατηρήσεις όσο αναφορά την γεωμορφολογία του αγροτεμαχίου, την καταλληλότητα του για τις διάφορες επεμβάσεις καθώς και την ύπαρξη τυχών ασθενειών. Παρακάτω παρατίθενται αναλυτικές πληροφορίες για τα αγροτεμάχια στα οποία πραγματοποιήθηκαν επισκοπήσεις στην περιοχή της Νηλέας στις 8-10/10/2012, (Εικόνες 1-2):

Εικόνα 1. Επισκόπηση σε αγροτεμάχια της Ο.Π. ΝΗΛΕΑ Ν. Μεσσηνίας.

Εικόνα 2. Επισκόπηση σε αγροτεμάχια της Ο.Π. ΝΗΛΕΑ Ν. Μεσσηνίας.

55.07 (Ξηρικό)

Στο συγκεκριμένο αγροτεμάχιο η φυσική βλάστηση αποτελείται κυρίως από αγρωστώδη. Επίσης οι επικρατούσες ποικιλίες είναι αυτής της Κορωνέικης και της Μαυρελιάς. Το ύψος των ελαιόδέντρων φτάνει τα 3-4 μέτρα και είναι αρκετά προσεγμένα και περιπονημένα. Όσο αφορά τις αποστάσεις μεταξύ των ελαιόδέντρων αυτές χαρακτηρίζονται ως κανονικές, 7-8 μέτρα. Επιπρόσθετα σχετικά με την γεωμορφολογία της περιοχής, αυτή χαρακτηρίζεται από βραχώδεις εκτάσεις με μεγάλες κλίσεις.

180 11

Στο συγκεκριμένο αγροτεμάχιο χαρακτηρίζεται από βραχώδεις εκτάσεις με μεγάλες κλίσεις. Επίσης παρατηρούνται φαινόμενα διάβρωσης από γεινιάζον ρέμα. Επιπρόσθετα προσδιορίστηκαν ασθένειες όπως καρκινώματα στους μίσχους και ίσκα στον καρπό.

180 10

Το συγκεκριμένο αγροτεμάχιο έχει ελάχιστη χαμηλή βλάστηση ενώ παρατηρούνται φαινόμενα διάβρωσης από εντατική ζιζανιοκτονία και επιφανειακή απορροή λόγω βροχοπτώσεων. Επίσης οι επικρατούσες ποικιλίες είναι αυτής της Κορωνέικης και της Μαυρελιάς, τα δέντρα είναι διαφόρων ηλικιών με το ύψος τους να φτάνει τα 3 έως 5 μέτρων. Η γενική εικόνα του ελαιώνα καταδεικνύει περιπονημένα δέντρα με πολύ λίγα συμπτώματα προσβολών από ασθένειες. Όσο αφορά τις αποστάσεις μεταξύ των ελαιόδέντρων αυτές χαρακτηρίζονται ως κανονικές, 7-8 μέτρα. Η σπορά κρίνεται πολύ δύσκολη.

5901 (Αρδευόμενο)

Το συγκεκριμένο αγροτεμάχιο είναι επίπεδο με χαμηλή βλάστηση αποτελούμενη κυρίως από βλήτα. Είναι αρδευόμενο ενώ η απομάκρυνση των ζιζανίων πραγματοποιείται με χορτοκοπή ή φρέζα. Η γενική εικόνα του ελαιώνα καταδεικνύει περιποιημένα δέντρα ποικιλίας Κορωνέικης με πολύ καλή παραγωγή και μέσο ύψος δέντρων τα 3 μέτρα. Όσο αφορά τις αποστάσεις μεταξύ των ελαιοδέντρων αυτές χαρακτηρίζονται ως κανονικές, 6*6 μέτρα.

5905

Το συγκεκριμένο αγροτεμάχιο είναι επίπεδο με χαμηλή βλάστηση αποτελούμενη κυρίως από βλήτα. Είναι αρδευόμενο αγροτεμάχιο ενώ η απομάκρυνση των ζιζανίων πραγματοποιείται με χορτοκοπή ή φρέζα. Η γενική εικόνα του ελαιώνα καταδεικνύει περιποιημένα δέντρα ποικιλίας Κορωνέικης με πολύ καλή παραγωγή και μέσο ύψος δέντρων τα 3 μέτρα. Όσο αφορά τις αποστάσεις μεταξύ των ελαιοδέντρων αυτές χαρακτηρίζονται ως κανονικές, 6*6 μέτρα. Επιπρόσθετα σχετικά με την γεωμορφολογία του αγροτεμαχίου αυτή χαρακτηρίζεται από σημαντικές κλίσεις.

5503 (Αρδευόμενο)

Το συγκεκριμένο αγροτεμάχιο είναι βιολογικό με αγρωστώδη βλάστηση. Η απομάκρυνση των ζιζανίων πραγματοποιείται με φρέζα ή χορτοκοπή ή με καταστροφή. Η γενική εικόνα του ελαιώνα καταδεικνύει περιποιημένα δέντρα σε καλή κατάσταση με μέσο ύψος δέντρων τα 3-4 μέτρα. Τα δέντρα σπάνια λιπαίνονται αλλά δεν φαίνεται να χαρακτηρίζονται από κάποιο είδος τροφοπενίας. Όσο αφορά τις αποστάσεις μεταξύ των ελαιοδέντρων αυτές χαρακτηρίζονται ως κανονικές, 6*6 μέτρα. Σε κάποιες περιοχές του αγροτεμαχίου μπορούμε να γίνει σπορά. Επιπρόσθετα παρατηρείται βόσκηση από αγριογούρουνα και μερική διάβρωση σε επικλινές οργωμένα τμήματα του ελαιώνα.

4801

Το αγροτεμάχιο χαρακτηρίζεται από χαμηλή βλάστηση (100% αγρωστώδη), ενώ η απομάκρυνση των ζιζανίων πραγματοποιείται με χορτοκοπή. Η γενική εικόνα του ελαιώνα καταδεικνύει περιποιημένα δέντρα σε καλή κατάσταση με μέσο ύψος δέντρων τα 3-4 μέτρα. Όσο αφορά τις αποστάσεις μεταξύ των ελαιοδέντρων αυτές χαρακτηρίζονται ως κανονικές, 7*7 μέτρα. Επιπρόσθετα σχετικά με τη γεωμορφολογία και τη τοποθεσία του αγροτεμαχίου αυτό μπορεί να χαρακτηριστεί ως ιδιαίτερα κατάλληλο για την εφαρμογή των διαφόρων καλλιεργητικών πρακτικών. Θα πρέπει να επισημάνουμε εδώ ότι η περιοχή του συγκεκριμένου αγροτεμαχίου χαρακτηρίζεται από υψηλή σχετική υγρασία.

21.01

Το αγροτεμάχιο χαρακτηρίζεται από χαμηλή βλάστηση (γρασίδι), ενώ η απομάκρυνση των ζιζανίων πραγματοποιείται με χορτοκοπή. Το μέσο ύψος των δέντρων είναι 3-4 μέτρα. Όσο αφορά τις αποστάσεις μεταξύ των ελαιοδέντρων αυτές χαρακτηρίζονται ως κανονικές, 7*7 μέτρα. Επίσης οι επικρατούσες ποικιλίες είναι Μαυρελιά δίπλα σε νέα Κορωνέικη. Επιπρόσθετα σχετικά με τη γεωμορφολογία και τη τοποθεσία του αγροτεμαχίου αυτό μπορεί να χαρακτηριστεί ως «βολικό» για την εφαρμογή των διαφόρων καλλιεργητικών πρακτικών. Θα πρέπει να επισημάνουμε εδώ σε γειτονικό αγροτεμάχιο παρατηρείται διάβρωση από χρήση φρέζας.

40.06

Το αγροτεμάχιο χαρακτηρίζεται από χαμηλή βλάστηση (γρασίδι), ενώ η απομάκρυνση των ζιζανίων πραγματοποιείται με χορτοκοπή. Το μέσο ύψος των δέντρων είναι 3-4 μέτρα μέτριας ανάπτυξης. Όσο αφορά τις αποστάσεις μεταξύ των ελαιοδέντρων αυτές χαρακτηρίζονται ως κανονικές, 7-8 μέτρα. Επιπρόσθετα σχετικά με τη γεωμορφολογία και τη τοποθεσία του αγροτεμαχίου αυτό μπορεί να χαρακτηριστεί ως κατάλληλο για την εφαρμογή των διαφόρων καλλιεργητικών πρακτικών.

4305

Το αγροτεμάχιο χαρακτηρίζεται από σχεδόν πλήρη απουσία φυσικής βλάστησης λόγω συχνής χρήσης ζιζανιοκτόνων. Η γενική εικόνα του ελαιώνα καταδεικνύει περιποιημένα ψηλά δέντρα σε καλή κατάσταση. Όσο αφορά τις αποστάσεις μεταξύ των ελαιοδέντρων αυτές χαρακτηρίζονται ως κανονικές, 8 μέτρα. Θα πρέπει να επισημάνουμε εδώ ότι η περιοχή του συγκεκριμένου αγροτεμαχίου χαρακτηρίζεται από υψηλή σχετική υγρασία. Επιπρόσθετα σχετικά με τη γεωμορφολογία του αγροτεμαχίου αυτό βρίσκεται σε κοίλη επιφάνεια δίπλα σε ρέμα γεγονός που κάνει την εφαρμογή σποράς αρκετά δύσκολη.

4308

Το αγροτεμάχιο χαρακτηρίζεται από πολύ αραιή φυσική βλάστηση λόγω συχνής χρήσης ζιζανιοκτόνων. Η γενική εικόνα του ελαιώνα καταδεικνύει δέντρα μεγάλης ηλικίας, με μέτρια βλάστηση τα οποία έχουν προσβληθεί από ίσκα, ενώ παρατηρείται έντονη φυλλόπτωση. Όσο αφορά τις αποστάσεις μεταξύ των ελαιοδέντρων αυτές χαρακτηρίζονται ως κανονικές, 7*8 μέτρα. Θα πρέπει να επισημάνουμε εδώ ότι η περιοχή του συγκεκριμένου αγροτεμαχίου χαρακτηρίζεται από υψηλή σχετική υγρασία. Επιπρόσθετα σχετικά με την γεωμορφολογία του αγροτεμαχίου αυτό βρίσκεται σε κοίλη επιφάνεια, ενώ παρατηρούνται αρκετά μεγάλος αριθμό από λειχήνες. Η σπορά μπορεί να πραγματοποιηθεί εύκολα στο μόνο στο μισό του χωραφιού.

4003

Το συγκεκριμένο αγροτεμάχιο χαρακτηρίζεται από μεγάλη βιοποικιλότητα αγρωστωδών ζιζανίων. Η γενική εικόνα του ελαιώνα καταδεικνύει περιποιημένα και σε καλή κατάσταση ελαιοδέντρα ύψους 3-6 μέτρων. Παρατηρούνται τόσο μικρά όσο και μεγάλα ελαιοδέντρα σε αποστάσεις 6-10 μέτρων και σε ακανόνιστους σχηματισμούς. Η σπορά μπορεί να πραγματοποιηθεί εύκολα σε όλη την έκταση του αγροτεμαχίου

801 & 802

Το αγροτεμάχιο χαρακτηρίζεται από πλούσια φυσική βλάστηση και ακαλλιέργια. Τα δέντρα είναι διάφορων ηλικιών και μεγέθους. Η σπορά μπορεί να πραγματοποιηθεί εύκολα σε όλη την έκταση του αγροτεμαχίου. Η γενική εικόνα του ελαιώνα καταδεικνύει δέντρα μεγάλης ηλικίας, τα οποία έχουν προσβληθεί από ίσκα, ενώ παρατηρούνται αρκετά μεγάλος αριθμό από λειχήνες. Επίσης οι επικρατούσες ποικιλίες είναι της Μαυρελίας και της Κορωνέικης. Παρατηρούνται επίσης αιωνόβια δέντρα με έντονες προσβολές από ίσκα.

2701

Το αγροτεμάχιο χαρακτηρίζεται από μεγάλο αριθμό ζιζανίων κυρίως χαμηλής βλάστησης (αγρωστώδη), ενώ η απομάκρυνση τους πραγματοποιείται με χορτοκοπή. Η

γενική εικόνα του ελαιώνα καταδεικνύει ανομοιόμορφα δέντρα τα οποία έχουν προσβληθεί από ίσκα σε μεγάλη έκταση σε σημείο που αρκετοί κορμοί χαρακτηρίζονται σάπιοι. Στα ελαιόδεντρα έχει εφαρμοστεί βαρύ κλάδεμα με καλοσχηματισμένη κόμη. Οι αποστάσεις μεταξύ των δέντρων είναι ακανόνιστες μεταξύ 7-8 μέτρων. Η σπορά μπορεί να πραγματοποιηθεί εύκολα σε όλη την έκταση του αγροτεμαχίου

2104

Το αγροτεμάχιο χαρακτηρίζεται από χαμηλή βλάστηση (αγρωστώδη). Η γενική εικόνα του ελαιώνα καταδεικνύει ανομοιόμορφα αλλά περιποιημένα και σε καλή κατάσταση δέντρα. Οι αποστάσεις μεταξύ των δέντρων είναι ακανόνιστες μεταξύ 5-8 μέτρων. Η σπορά μπορεί να πραγματοποιηθεί εύκολα σε όλη την έκταση του αγροτεμαχίου.

1705 (Αρδευόμενο)

Το αγροτεμάχιο χαρακτηρίζεται από χαμηλή κυρίως βλάστηση (αγρωστώδη), ενώ η απομάκρυνση τους πραγματοποιείται με χορτοκοπή και φρέζα. Παρατηρούνται τόσο μικρά όσο και μεγάλα ελαιόδεντρα σε κανονικές κατά βάση αποστάσεις 7-8 μέτρων. Τα ελαιόδεντρα χαρακτηρίζονται από μέτρια βλάστηση. Ενώ παρατηρούνται πιθανές τροφοπενίες. Η σπορά μπορεί να πραγματοποιηθεί εύκολα σε όλη την έκταση του αγροτεμαχίου.

9801 (Αρδευόμενο)

Το αγροτεμάχιο χαρακτηρίζεται από μεγάλο αριθμό ζιζανίων και κυρίως πλατύφυλλων. Παρατηρούνται τόσο μικρά όσο και μεγάλα ελαιόδεντρα σε μη κανονικές κατά βάση αποστάσεις των 5-10 μέτρων. Η γενική εικόνα του ελαιώνα καταδεικνύει δέντρα τα οποία έχουν προσβληθεί, σχεδόν όλα, από καρκίνο και ίσκα. Η σπορά μπορεί να πραγματοποιηθεί εύκολα σε όλη την έκταση του αγροτεμαχίου

9802 (Αρδευόμενο)

Το αγροτεμάχιο χαρακτηρίζεται από μεγάλο αριθμό ζιζανίων και κυρίως πλατύφυλλων. Παρατηρούνται τόσο μικρά όσο και μεγάλα ελαιόδεντρα σε μη κανονικές κατά βάση αποστάσεις των 5-10 μέτρων. Η γενική εικόνα του ελαιώνα καταδεικνύει δέντρα τα οποία έχουν προσβληθεί, σχεδόν όλα, από καρκίνο και ίσκα. Η σπορά μπορεί να πραγματοποιηθεί εύκολα σε όλη την έκταση του αγροτεμαχίου

5807

Το αγροτεμάχιο χαρακτηρίζεται από μεγάλο αριθμό ζιζανίων και κυρίως κόνυζας (δικοτυλήδονο φυτό), ενώ η απομάκρυνση τους πραγματοποιείται με ζιζανιοκτονία. Τα ελαιόδεντρα είναι μετρίου μέγεθος. Τα ελαιόδεντρα έχουν μη κανονικές κατά βάση αποστάσεις των 8-10 μέτρων. Παρατηρείται μικρή κλίση του αγροτεμαχίου. Η σπορά μπορεί να πραγματοποιηθεί εύκολα σε όλη την έκταση του αγροτεμαχίου.

2102

Το αγροτεμάχιο χαρακτηρίζεται από χαμηλή κυρίως βλάστηση (αγρωστώδη). Παρατηρούνται τόσο μικρά όσο και μεγάλα ελαιόδεντρα ακανόνιστου μεγέθους σε ακανόνιστες κατά βάση αποστάσεις 7-10 μέτρων. Τα ελαιόδεντρα μπορούν να χαρακτηριστούν ως περιποιημένα. Ενώ παρατηρείται μικρή κλίση του αγροτεμαχίου. Η σπορά μπορεί να πραγματοποιηθεί εύκολα σε όλη την έκταση του αγροτεμαχίου.

1004 (Αρδευόμενο)-(Βιολογικό)

Το αγροτεμάχιο χαρακτηρίζεται από χαμηλή κυρίως βλάστηση (αγρωστώδη). Επίσης η καλλιέργεια των ελαιόδεντρων πραγματοποιείται σε πεζούλες. Τα δέντρα μπορούν να χαρακτηριστούν ομοιόμορφα και περιποιημένα, σε ακανόνιστες κατά βάση αποστάσεις των 8-10 μέτρων. Η γενική εικόνα του ελαιώνα καταδεικνύει δέντρα τα οποία έχουν προσβληθεί από ίσκα. Η σπορά μπορεί να χαρακτηριστεί ως δύσκολη.

1003

Το αγροτεμάχιο χαρακτηρίζεται από χαμηλή κυρίως βλάστηση (αγρωστώδη). Επίσης η καλλιέργεια των ελαιόδεντρων πραγματοποιείται σε πεζούλες. Τα δέντρα μπορούν να χαρακτηριστούν ομοιόμορφα και περιποιημένα, σε ακανόνιστες κατά βάση αποστάσεις των 8-10 μέτρων. Η γενική εικόνα του ελαιώνα καταδεικνύει δέντρα τα οποία έχουν προσβληθεί από ίσκα. Η σπορά μπορεί να χαρακτηριστεί ως δύσκολη.

1002

Το αγροτεμάχιο χαρακτηρίζεται από ομοιόμορφα και περιποιημένα ψηλά δέντρα, σε ακανόνιστες κατά βάση αποστάσεις των 7-10 μέτρων. Η γενική εικόνα του ελαιώνα καταδεικνύει δέντρα στα οποία έχει πραγματοποιηθεί κανονικό κλάδεμα, ενώ υπάρχουν στο αγροτεμάχιο κλαδιά για κάψιμο ή άλεσμα. Αρκετά δέντρα έχουν προσβληθεί από ίσκα. Η σπορά μπορεί να πραγματοποιηθεί εύκολα σε όλη την έκταση του αγροτεμαχίου.

803

Το αγροτεμάχιο χαρακτηρίζεται από μεγάλο αριθμό ζιζανίων. Η γενική εικόνα του ελαιώνα καταδεικνύει δέντρα σε μέτρια κατάσταση και μέγεθος. Τα ελαιόδεντρα έχουν αποστάσεις των 8-10 μέτρων. Ενώ παρατηρείται μικρή κλίση του αγροτεμαχίου. Η σπορά μπορεί να πραγματοποιηθεί σχετικά εύκολα.

7302 (Βιολογικό)

Το αγροτεμάχιο χαρακτηρίζεται από μικρή κλίση και είναι οργωμένο. Η γενική εικόνα του ελαιώνα καταδεικνύει δέντρα σε καλή κατάσταση, ενώ τα ελαιόδεντρα είναι μεγάλου μεγέθους. Τα ελαιόδεντρα έχουν ακανόνιστες αποστάσεις μεταξύ της τάξης των 8-10 μέτρων. Η σπορά μπορεί να πραγματοποιηθεί εύκολα σε όλη την έκταση του αγροτεμαχίου.

804

Το αγροτεμάχιο χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη καλαμιών. Η γενική εικόνα του ελαιώνα καταδεικνύει δέντρα σε καλή κατάσταση, με υψηλή παραγωγή και βλάστηση. Τα ελαιόδεντρα έχουν κανονικές αποστάσεις μεταξύ της τάξης των 7-10 μέτρων. Η σπορά μπορεί να πραγματοποιηθεί εύκολα σε όλη την έκταση του αγροτεμαχίου. Επιπρόσθετα σχετικά με τη γεωμορφολογία και τη τοποθεσία το αγροτεμάχιο βρίσκεται εντός φαραγγιού.

2303

Το αγροτεμάχιο χαρακτηρίζεται από χαμηλή κυρίως βλάστηση με διάφορα ζιζάνια. Το αγροτεμάχιο έχει κλίση και πεζούλες σε μία σειρά. Τα δέντρα είναι μεγάλα, όχι ιδιαίτερα κλαδεμένα με ικανοποιητική βλάστηση και παρενιαυτοφορία. Τα ελαιόδεντρα βρίσκονται σε ακανόνιστες κατά βάση αποστάσεις των 8-10 μέτρων. Η σπορά μπορεί να

πραγματοποιηθεί οριακά.

2301

Το αγροτεμάχιο χαρακτηρίζεται από διάφορα ζιζάνια. Η γενική εικόνα του ελαιώνα καταδεικνύει δέντρα σε καλή κατάσταση με καλή βλάστηση και μέσο ύψος τα 4-5 μέτρα. Τα ελαιόδεντρα έχουν κανονικές αποστάσεις μεταξύ τους της τάξης των 7-10 μέτρων ενώ η σπορά μπορεί να πραγματοποιηθεί εύκολα σε όλη την έκταση του αγροτεμαχίου.

2. Δράσεις Επισκοπήσεις Αγροτεμαχίων

Στις 17-18/1/2013, επιστημονική ομάδα από τους εμπλεκόμενους στο έργο εταίρους αποτελούμενη από τους Δρ. Γ. Κουμπούρης (ΙΕΥΦ), Δρ. Γ. Μιχαλόπουλος (Ροδαξάγρο), Δρ. Χ. Ξυλογιάννης (DICEM) και Δρ. Κ. Γιαννοπολίτης (Αγρότυπος) πραγματοποίησε επισκοπήσεις της ζιζανιοχλωρίδας και εντοπίστηκαν τα κυριότερα ζιζανιολογικά προβλήματα σε αγροτεμάχια του έργου, (Εικόνα 1). Προτάθηκαν επίσης διαχειριστικές παρεμβάσεις στη ζιζανιοχλωρίδα και το έδαφος είτε μέσω της πλήρους απομάκρυνσης των ζιζανίων, με χρήση ζιζανιοκτόνων, είτε μέσω της ακαλλιέργειας του εδάφους (μη άροση), με στόχο την μείωση της εκπομπής CO₂ από το έδαφος προς την ατμόσφαιρα.

Πραγματοποιήθηκαν επίσης επισκέψεις σε αντιπροσωπευτικά αγροτεμάχια (αρδευόμενα/ξηρικά, υψηλής/χαμηλής παραγωγής, υψηλής/χαμηλής περιεκτικότητας εδαφικής οργανικής ουσίας, υψηλής/χαμηλής φυτοκάλυψης εδάφους, διαφορετικές περιπτώσεις ζιζανιοχλωρίδας, κλίσης εδάφους, κλαδέματος ελαιόδεντρων). Προσδιοριστικά έτσι οι περιοριστικοί παράγοντες για την εφαρμογή των καλλιεργητικών παρεμβάσεων στα επιλεγμένα αγροτεμάχια της περιοχής Νηλέας. Με βάση τα παραπάνω ενημερώθηκαν και καταρτίστηκαν πλήρως οι γεωτεχνικοί των Ο.Π. για τις δειγματοληψίες και τις μετρήσεις του έργου καθώς επίσης και για τους περιοριστικούς παράγοντες κατά την εφαρμογή των διαφόρων καλλιεργητικών τεχνικών.

4. Συμπεράσματα

Ο στόχος του έργου OLIVECLIMA (LIFE11 ENV/GR/942) είναι η μελέτη και η εισαγωγή νέων καλλιεργητικών πρακτικών στην ελαιοκομία για τη μετατροπή της σε εργαλείο διαχείρισης της κλιματικής αλλαγής. Για το σκοπό αυτό επιλέχθηκαν τρεις ελαιοκομικές περιοχές για τη μελέτη του δυναμικού των περιοχών αυτών ως προς τη δυνατότητα αύξησης της δέσμευσης του διοξειδίου του άνθρακα από τα εδάφη, καθώς και για της μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Οι πιλοτικές περιοχές μελέτης αφορούν ελαιώνες παραγωγών στο Ν. Μεσσηνίας (Ο.Π. Νηλέας), στο Ν. Λασιθίου (Ε.Α.Σ. Μεραμβέλλου), και στο Νομό Ηρακλείου (Ε.Α.Σ. Πεζών).

Στις συγκεκριμένες πιλοτικές περιοχές πραγματοποιήθηκαν από την έναρξη του έργου έως την 31/3/2013 διάφορες επισκοπήσεις με σκοπό να επισημανθούν διάφοροι παράμετροι που σχετίζονται άμεσα με την καταλληλότητα των αγροτεμαχίων και η δυνατότητα υλοποίησης των διαφόρων καλλιεργητικών παρεμβάσεων. Αναλυτικότερα προσδιορίστηκαν:

- 1. Η φυσική βλάστηση (ζιζανιοχλωρίδα) και το επί της εκατό ποσοστό κάλυψης της στην έκταση του ελαιώνα. Εντοπίστηκαν τα κυριότερα ζιζανιολογικά προβλήματα σε αγροτεμάχια του έργου. Προτάθηκαν επίσης διαχειριστικές παρεμβάσεις στη ζιζανιοχλωρίδα και το έδαφος είτε μέσω της πλήρους απομάκρυνσης των ζιζανίων, είτε μέσω της ακαλλιέργειας του εδάφους (μη άροση), με στόχο την μείωση της εκπομπής CO₂ από το έδαφος προς την ατμόσφαιρα*
- 2. Το μέγεθος των ελαιόδεντρων καθώς και το είδος του εφαρμοζόμενου κλαδέματος*
- 3. Οι αποστάσεις μεταξύ των δέντρων, και*
- 4. Επισημάνθηκε η γεωμορφολογία του αγροτεμαχίου, η καταλληλότητα του για τις διάφορες επεμβάσεις καθώς και η ύπαρξη τυχών ασθενειών.*

5. Σύνοψη Έργου

Το έργο oLIVE-CLIMA αποτελεί προσπάθεια να ανταπεξέλθει ο αγροτικός τομέας στις νέες προκλήσεις μέσω της μετατροπής της ελαιοκομίας σε εργαλείο διαχείρισης της κλιματικής αλλαγής.

ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ Έργου

	Συντονιστής Αναπτυξιακή Ανώνυμη Εταιρεία Ο.Τ.Α. Ανατολικής Θεσσαλονίκης	www.anatoliki.gr
	Ελληνικός Γεωργικός Οργανισμός «Δήμητρα» Γενική Διεύθυνση Αγροτικής Έρευνας Ινστιτούτο Ελιάς & Υποτροπικών Φυτών Ινστιτούτο Εδαφολογίας Ινστιτούτο Εγγείων Βελτιώσεων	www.nagref-cha.gr www.ssiia.gr www.lri.gr
	Συστήματα Διαχείρισης για Περιβάλλον & Ποιότητα	www.rodaxagro.gr
	Πανεπιστήμιο Βασιλικάτα Ιταλίας Τμήμα Ευρωπαϊκού & Μεσογειακού Πολιτισμού	www2.unibas.it/dicem
	Αγροτική Ενημέρωση	www.agrotypos.gr
	Ομάδα Παραγωγών Νηλέας Χώρα Μεσσηνίας	www.nileasoliveoil.gr
	Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Πεζών, Ηρακλείου	www.pezaunion.gr
	Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Μεραμβέλλου, Λασιθίου	www.easm.gr
	Με τη συνεισφορά του χρηματοδοτικού μέσου LIFE + της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τηλ: 2310 463930-1, E-mail: info@oliveclima.eu	

www.oliveclima.eu